

عَمَّا بَرَّ الْخَطَّابِ

اوله

سید الشیخ

سندسوخه \$1.20

بلنجا فوسه 10 سمين

عَبْدُ اللَّهِ الْخَطَّابُ

اوله

عَبْدُ اللَّهِ الْخَطَّابُ

فشكل كأمفة

(فنريتن يثك 108)

محمود

چیتا یغفر تام — 1959

دچیتا دان دتربیتکن اوله

356/8 کیلغ رودم سیغافورا 14

حق منچیتا باکي فتریتش.

علم فقههوانن

-0-

سوات فرکارا یث تیدق سیکیا دلـوفاکن دالم سـجاره
هیدوف سیدنا عمر ابن الخطاب رضي الله عنه ایـاله تنتغ
دیدیقن دان فقههوانن.

”افبیل کیت برکات ۲ تنتغ فندیـیقن دان علم فقههوان
عمر ابن الخطاب منوره اصطلاح بهاس زمان سکارغ، بولله
کیت برکات بهوا ای سئورغ یث لواس فقههوانن منوره علم
فقههوان فد زمانن، ای سئورغ فوجغک، اهل سجاره دان
اهل اونـدغ ۲ اگام، ای تیدق کتیغکالن مغمبیل بهاگین دالم
سکل جنس علم فقههوان، ترلاتیه دالم ریاضه، دان اهل
شرح یث فیته. فندیقن، سوسه هندق دتیندیه اوله اورغ ۲
یغاد فد زمانن.

”ای ساعه ۲ کمر کفـد شعر دان بیدالن سرت کات ۲ یث
بر حکمة دان انده دالم فرسوراتن. ککمارنن ایت تیدق براویه
سمنجق زمان جاهایه ممباوا کزمان اسلام، بهکن ای تله
بر ککالن اتس ایت هغک کمدین درفد ای منجادی خلیفه
المسلمین یأیت جواتن یث بسر تغکو غجوابن دان باپق مغمبیل
ماسن. ای تیدق کتیغکالن درفدمروایتکن شعردان منجادیکن
تجوانن سباکی فندوان باکی دیرین دان مشکالکن سفای

اورغلاين مروايتكنش بهكن دصفتكنش شعر ايت سباكي
 ممفر لثكفكن مروءه دان علم فغتهوان. اي فرنه بركات كقد
 انقندان عبدالرحمن: "هي انككوم حفظله نسب كتورنمو
 اكن برهوبغ تالي صلة الرحموم دان حفظله شعر نسچاي اكن
 ايلوق ادبمو. بارغ سياف يث تيدق حفظ اكن شعر ۲ يث ايلوق
 بلومله اي منونيكن سوات تئكوغن دان بلومله اي منچافي
 تيشكاتن ادب فرسوراتن ۴۰۰۰۰*

كقد اورغ رامي سيدنا عمر بركات: "روايتكنله شعر
 شعر ايت اياه فميفين كقد اخلاق دان بودي فكري يث
 ترفواجي ۴۰".

اي مندغ كقد فائده شعر يث سچارا عملي سبكيهان اي
 مندغ كقد منعماتي كانداهن فرسوراتن. اي تله منصفتك
 شعر دغن بركات: "شعر ايت اياه كات ۲ يث برنس، يث دافه
 ممبتوق دان مادمكن فراسان ماره يث منجولث ۲ دان دغن
 شعر جوگ دافه برهوبغ دغن اورغرامي دان اكن براوله
 اف ۴ يث حاجتي ۴۰".

دانتارا فركارا ۲ يث ساعه ۲ دسوكاين دان منجادي
 هيورائن اياه كات ۲ يث انده دان مقصود ۲ يث تيشكي
 سرت عبارة ۲ يثبر حكمة يثتر سمة دالم فرسوراتن انو
 كسوسستران.

اي ساعه برسر هاتي مليه قوم بغسان تله بر باليك سمولا
 كقد منچيفتا دان مروايتكن شعر سستله سكين لام مريك

*العقاد - دالم "عبقريه عمر ۴۰".

ترهنتي کران سیبوق کلوار برجهاد منتتخ موسه دان میپارکن
 اسلام. برکنان سوال این سیدنا عمر برکات: "شعر ایت تله
 منجادی علم سوات بغمسا (یعنی بغمسا عرب) یغ تیدق ممفویای
 علم یغ لبه بنر دان بتول درفدان، مک داتغله اسلام لالو
 مریک منجادی سیبوق دان تیدق مغمبیل برة کفدان دسبیلکن
 مریک کلوار برجهاد منتتخ روم دان فرسی، دان تر لایله مریک
 درفد منچیفنا شعر دان مروایتکنن، تتافی منکل اسلام تله
 ترکمبع دان نکارا ۲ اسلام تربوک سرت اورغ ۲ عرب تیغکل
 تنغ دالم نکری ۲ ایت مک مریک فون بر بالیک سمو لا منچیفنا
 دان مروایتکن شعر دغن تیدق برفندو کفد کتاب یغبر مسوره
 کران مریک تله بیاس دغن چارا ایت. دالم فد ایت باقله
 مریک یغ فونه رانه - ماتی بیاس اتو تربونه - مک تر فلیهاراله
 سدیکیه درفد شعر ۲ مریک دان باقله فول درفدان یغ
 تله هیلغ ۴۴.

دری سکنی ادب فرسوراتن فول سیدنا عمر ساعه ۲
 مغمبیل برة سفای بهاس عرب ایت دفلاجری ده کران بهاس ایت
 منتفکن عقل دان منمبهکن مروءه ۴۴. ای تله بروصیه سفای
 دبتوق قاعده ۲ نحو کران ایت ایاله اساس تمغه تردیریش
 بهاس عرب.

*

*

ای میمغ ساعه تر کنل سئورغ یغ اواس فغتهوانش قنتغ

سجاره بځسا عرب دان نسب کتورنن اتو سوسر کالورث
ساتو فرساتو سبکيمان لواس فځتهوانن تنتغ شعر دان کات ۲
بيدالن.

کماهيرانن يځدمکين ميمغ سديا منورة کبوليهنن يځ
سمولا جادي دان منورة اف يځتله ددغر درفدايهنن - الخطاب
- سنديري. کرفکالي کدغران اي برکات سفرت يځترسبوة
ددالم کتاب البيان والتبيين: دداکو دغر يځدمکين ايت درفد
الخطاب ۴۴ دان ۴۴ اکو تيدق مندغر يځدمکين اين درفد الخطاب ۴۴.
ستغه درفد وصيتن: فلاجريله علم نسب کتورنن دان
جاغله کامو منجادي سفرت قوم انو افبيل مريک دتانه تنتغ
کلوار کانه مک اي اکن برکات: کامي درفد قرابة انو.

تنتغ فځتهوانن برکنان شريعة اسلام يځ اي برتځکو غجواب
منجالنکن حکومش ۲ مک کمشهوراتن تنتغ ايت تيدق برتولوق
بنديځم سماله سفرت لواس فځتهوانن تنتغ فرسوراتن دان
سجاره قوم بځسان. عبدالله ابن مسعود برکات: ددعمر
لبه دالم فځتهوانن تنتغ کتاب الله درفد کامي دان لبه لواس
فځتهوانن دالم مسئله ۲ اگام الله ۴۴.

افبيل سئورغ برسليسيه تنتغ ممباچ سوات آية قرآن مک
ابن مسعود اکن برکات کفدانه: ددبچاله کامو اکندي سفرت
يځ يياس دباچ اوله عمر ۴۴.

لبه لنجوة ابن مسعود برکات: ۴۴ کالوله علم عمر ابن
الخطاب ترلتق دالم سبله چيفير نراج دان علم فندودق بومي
دلتنکن فد چيفير يځ سبله لاگي، نسچاي اکن برتله علم

ابن سيرين قول برکات: ده افبيل توان مليه سئورغ
يغ مندعوا اي ليه عالم درفد عمر مك هندقله توان مناروه
شك كند اگما ۴۰۰.

فنديقن تيف ۲ آية ۲ قرآن يغتله دتفسير كنش دالم لافغن
علم حكمة دان فعاجران مك ايتوله تفسير يغ تفة دان سمفرن
منورة نراچ عقل دان اگمام دان تيف ۲ حكوم شريعة يغ
دكلوار كنش (درفد قرآن دان سنه) مك ايتوله دي حكوم ۲
يغ جلس دان بنر.

نصيحة ۲ يغ دهادفكنش كند عالم علماء دان مريد ۲ اياله
نصيحة ۲ يغ تربيتن دري سئورغ يغ عالم يغ مختهوي اف دي
علم دان اف يغ لايق دكتهوي اوله عالم علماء. اي فرنه برکات:
فلاجريله كامو اكن علم دان فلاجريله انتوق علم ايت سيكف
برتنغ دان سوك ممعافكن. تواضعله باكي كورو ۲ كامو دان
باكي مريد ۲ كامون جاغنه كامو منجادي عالم علماء يغ بغيس
كارغ ن سيكياله دايشه علم كامو تيدق اكن منداثكن حاصل
دغن سبب كجاهيلن كامو ۴۰۰.

سيدنا عمر فرنه بروصية كند اورغ ۲ يغ برتپاكن مسئله
علم كدات: هندقله مريك منجادي اورغ يغ حفظ اكن كندوغن
كتاب الله دان منجادي متاير علم فختهوان سرت برموهن كند
الله اكن رزقي سهاري دالم سهاري ايت جوگم دان جاغن
كوسر جك تيدق دفر بايقكن رزقي مريك. اي جوگ تيدق
فوتس ۲ مغيثكن مريك بهوا مندامكن علم ليه اوتام
ددهواوكن درفد منچاري فثكة دان كدودقكن يغ تيغكي.

کتان: "دالمکنله علم کامو سبلوم کزمو دکتواکن ۴۴.
 نصیحه ۲۳ تیدق سهاج دتوجوکن کران علم اگام سمات ۲
 اتو علم ادب فرسوراتن دان بهاس سمات ۴۲ بهکن تله ملیفوتی
 سکل علم فغتهوان فد زمانم کتان: "فلاجریله کامو اکن
 علم بینتغ سقدریغ منجادی فمندو کامو دالم فلایران دلاءوة
 دان فرجلانن ددارقم دان جاغنه کامو منمبهش لاکی ۴۴.
 الاستاذ العقاد تله منجلسکن سوال این کتان:

تیدق شک لاکی نصیحتن یغ سچارا عملی دالم مننتوة علم
 اداله لبه باپق درفد نصیحتن یغ هان سچارا نظری (ثیوری).
 یأیت سماله کادائن سفرت فکاوی کراجان یغ معاجر اورغ
 رامی اکن فرکارا ۲ یغبرگون دان ممفربایککی فغهیدفن
 اخلاق مریک. تنافی امتله ساله جک کیت فهمکن تننت کتان
 برکنان علم بینتغ بهوا ای تیدق سوک جک دتمبه فغتهوان
 دالم علم ایت دغن فتمباهن ۲ بهارو سفرت یغته دکتھوی
 دالم زمان کیت این. ادفون تمباهن یغ تیدق دسو کائین
 ایاله یغ برلاکو فذمانن برکنان دغن علم بینتغ یغ معھوبغکن
 نصیب مانسی دغن بینتغ دان مجادیکن بینتغ ۲ ایت
 سباکی توھن ۲ یغ دسمبه دان دھیتوغ فرجلانن باکی معھوی
 رهسیا ۲ غایب. اینله یغ منجادی لارغن دان لارغنن ایت
 ترھیتوغ درفد علم یغ بنر فد هاری این.

سبنرن فاتی سموا علم فغتهوان باکی اورغ ۲ یغ ممکن
 تراجو فمرنتاھن دان اورغ ۲ یغترکموک دالم دنیا فراوسھان
 اداله ترھیمفون دالم سوات فرکارا سهاج: یأیت معھوی

سيلوق بيلوق اورغرامي دان تفة فنداغن ترهادفت اوروسن
 دنيا سرت مختهوي دشن دالم اكن کندوغن ديري مأنسي،
 اتو سفرت يث کيت نماکن فد زمان کيت اين دشن نام:
 فنداغن يث سجهترا دان حکمة يثدع ملکن دالم فرکارا
 يثدمکين اين سبنرن عمر ابن الخطاب ساعه سديکيه اورغ
 يث دافه مپماين، سهغک کات ۲ ث مثنأي سوال اين تله
 منجادي کات ۲ يثبر حکمة يث جارغ ددافتي سامفمان دانتارا
 اورغ ۲ يث ممکن تراجو فمرتاهن دان تيدق بايق کات ۲
 يث سامفمان دانتارا کات ۲ اهل حکمة.

افکه کات ۲ يث لبه منجادي فمندو تنتغ جيوا مأنسي درفد
 کات ۲ ث اين: ”بوکنله اورغ يثبر عقل يث مختهوي اکن
 فرکارا يثبايك درفد يث جاهه، تتافي يثبر عقل اياه يث مختهوي
 اکن فرکارا يث بايك درفد دوا فرکارا يث جاهه“
 سوات لاكي کات ۲ حکمتن يث مغمبرکن ستاکه مان
 دالم فختهوانن تنتغ سيلوق بيلوق طبيعة مأنسي، کتان:
 ”تياد سسئورغ يث مراس فراسان بوغکق سومبوع دالم
 ديرين ملينکن دسبيکن فراسان هينا يث سديا ترسمه فد
 ديرين“
 تيدقکه اين ديان ”فراسان رنده ديري“ يث بياس دسبوة ۲
 اوله اهل علم جيوا؟

دغر فول بکيمان تفة فرکتانن يثبر حکمة اين:
 ”جاغن کامو مناروه فرچاي کفد اخلاق سسئورغ
 سهغک کامو اوجي کتيک اي مارهم.

تتكل اورغ مموجي ساله سئورغ دهدافن سيدنا عمرم اي
 تله برتاش كغد اورغ يث مموجي ايت: ”فرنه كامو بركاون
 دغن دي دالم فلايران؟ فرنه كامو بر معامله دغن دي؟“ افكل
 اورغ ايت مشتاكين تيدقم مك سيدنا عمر بركات:
 ددكالو بكيترم كاموله اورغن يث بركات ۲ دغن فركارا ۲ يث
 تيدق دكتهوي ۴۴.

*

سبكيماڻ يغتله دسبوتكن دالم فرمولان روايه هيدوفن
 سماس اي ماسيه مودا رماجم سيدنا عمر تر كنل سئورغ اهل
 رياضه. فد تيف ۲ موسيم كدافتن اي مغمبيل بهاگين
 برگوستي دان برلومبا كودا. سماس اي منجادي خليفه
 كدافتن اي مغمبيل برة ترهادف رياضه دان منو غكغ كودام
 بهكن فرنه اي منوليس كغد سلوره ولايه ۲ اسلام: ”اجاريله
 انق ۲ كامو علم برنع دان علم كهلاوانن (منو غكغ كودام
 برماين فدغ منيكم لمبيغ دان برماين فانه) دان تنجوقكنله
 مريك اكن چنتوه ۲ يث بايك دان شعر ۲ يث تيغكي موتون ۴۴.
 اي تيدق فوتس ۲ مغيغتكين مريك بهوا: ”تيدق سكال ۲
 كقواتن سئورغ ايت اكن رنتوه سلاكي اي راجين برماين
 فانه دان منو غكغ كودا يث تيدق بر فلانا ۴۴.

*

کفیتاهنن دالم فرکارا برشرح دان برخطبه تله منجادی
سباتی کفدانه دالم اف موضوع جوا کدافتن ای لنچر
مغلوارکن کات ۲ یغ مناریق دان تیغکی نیلاینن سواران
لنتغ دان حروف کات ۲ دبویکن دغن بتول.

کسیمفولنن، درفد اف یغته دبنستگن داتس، جلسه
بهوا سیدنا عمر سئورغ یغ بایق علموژ دان لواس فغالمنن
دالم سکل جنس علم فد زمانن. مالهن فغالمنن یغ سچارا
عملي لبه پات دالم فرجلانن هیدوفن درفد علموژ یغ سچارا
نظري (ثیوري). *

دالم فغکل یغکتیک، تله دجلسکن برکنان قصه فمباکران
”کتبخانه اسکندریه، یغ مشهور ایت دان تله دجلسکن
بکیمان فنتاریخ ۲ اسلام دان فنتاریخ ۲ باره تله جوک منرغکن
دغن فنجغ لیبر بهوا روایه یغ مکتاکن سیدنا عمر تله ممباکر
کتبخانه ایت اداله سوات روایه یغ تیدق براساس دان
دوستا.

”کالو بتول روایه ایت سکالیفون افکه چاچه چلان یغ
بوله دتیمفاکن کفد سیدنا عمر؟“ دمکین توان عباس محمود
العقاد فغارغ کتاب ددعقریه عمر، برتاث لالومیمبوغ: مغاف
دی دحرامکن درفد ممباکران دان دفندغ واجب اتسن سفای
کتبخانه ایت دیارکن دان دبوک فینتوژ؟ مغاف دی جوک
دمستیکن سفای مناروه یقین بهوا کتبخانه ایت سوات
فرکارا یغ منداتگن فایده کفد اومه اسلام دان اومه ۲ یغلاین،
دان بهوا کتبخانه ایت درفد فربندهرآن دنیا یغ تیدق هاروس

دفرچو ايکن؟

ادکه اکن منجادي ککوراغن فد فيکران مأنسي کيران
اي بسر فنيچع دالم کادان تر فنيچيل در فد نكري گريک دان
در فد زمان اهل ۲ فلسفه گريک يث اکن ميبيکن دي تيدق دافه
مقتهوي فلسفه گريک؟ اداکه فائده کتاب ۲ (يقتله ترباگر)
ايت جلس دشن سجلس ۲ ث دالم حال احوال اورغ ۲ يقتله حفظ
علم ۲ ايت کالو بتول مريک تله حفظ اکندي؟

سبنرن حال احوال اورغ ۲ روم دان قبضي فد زمان ايت
تيدق مقندوغي سوات دليل فون يث مننجوقکن بهوامريکثيت
اد مخوپاي علم فتهوان يغير هرکم دان بهوا کهيلاغن کتاب ۲
مريکثيت اداله منجادي کهيلاغن سوات فر بندهران دري
فر بندهران ۲ دنيا يث تيدق هاروس دفرچو ايکن.

سبکيمان يث دکتھوي مريکثيت تله براد دالم کادان يث
سبوروق ۲ ث: لمه روسقم جاهل کاله بر موسهن ۲ دان
سولک ممبسرکن فرکارا ۲ يث کچيل. افيل سيدنا عمر تيدق
دبراتي مقتهوي علم فلسفه گريک دان تيدق فول دسالهکن
اتو دتمفلق تنتغ کهيلاغن فلواغ باکي ممبساچ دان مقتهويث
دان افيل حال احوال اومه ۲ يث منجادي توانفون فلسفه ۲
تيدق مننجوقکن تنتغ نيلايئم مک دمان دي چاچه چلا يث
اد فد فيکران کالو بتول اي تله ممبکرکن فرکارا ايت
منوره چارا يثترسبوة؟ (يعني ممباکر کتبخانه اسکندريه يث
مشهور ايت؟ - ف).

سبنرن يثدچاچتي ايت اياله کالو سئورغ ايت بر فرديرين

موسهي سكل جنس علم فغتهوان، سده سیدنا عمر تیدق
موسهي علم فغتهوان دان تیدق ممبلا کثکنش، بهکن ای ساعه ۲
کمر دان تر تاریق کفدان دمان سهاج علم فغتهوان ایت
دداقتی، بایک یغ بروف علم فغتهوان اگام اتو لاینش، بایک
داتغن درفد اورغ ۲ اسلام سندیری اتو فون درفد اورغ ۲
اسیغ.

سبکیمان یغد کتهوی، ای سنتیاس ممنا فیکران اورغ ۲
اسیغ دالم مغادکن قاعده فند فتران دان فراوسهان (فر تو کاغن)
یغ بر فائده. ای تیدق فر نه ملارغ مسوات فر کارا ملینکن
ستله دکتھوی فر کارا ایت بر بهیا دان میستکن.

میمغ دغن تیدق شک لاکی سیدنا عمر ساعه مشاوتماکن
سفای اورغ ۲ اسلام ممفلاجری دغن برسغکوه ۲ اکن ایسی
کندوغن القرآن دان مندهولوکن مهمکنش درفد سکل جنس
کتاب یغلاین. این اداله کواجیفنش یغتراوتام سکالی دغن
تیدق شک لاکی. تیدق اد سئورغ فون یغ لبه اولی دان تر تنوة
منونیکن تشکو و جواب این سلاءین درفد سیدنا عمر سندیری
کران ایان خلیفة المسلمین یغ فد زمانش اسلام تله ترکمبغ
دان ترسیار ددنیا تیمورم دان سوده تنو ای ساعه ۲ تا کوة
جاغن ۲ تر فوتس ایکاتن یغتلله میاتوفادوکن اومه اسلام دان
منانمکن ددالم هاتی مریک سماغه دان همه یغ تیغکی، سرت
منجادیکن مریک بر کواس ددنیا.

اهل سجاره فر نه مروایتکن بر کنان سوال این: سئورغ
تله داتغ مغادف سیدنا عمر دان میمفیکن کفغتهوانش، بهوا ای

برسام ۲ دغن لاين ۲ اورغ اسلام يغتله برجاي مـناون بندر
 ”المـدائن“ دنكري فرسي تله مندافتي سـبواه كتاب يـغ
 کندوغـن منعجوبـکن. سيدنا عمر فون برتـان کفـد اورغ ايت:
 ”ادکه اي درفـد کتاب الله؟“ مـ ”تيدق“ جـوابـن. سيدنا عمر
 فون مـمتا دباواکن روتـن لالو دسـسـهـن اورغ ايت سـمـبـيل
 مـبـاچ آية قرآن: ”الر تـلـک آيات الکتاب المـبـين. انا انزلناه
 قرآنـا عربـيا لعلکم تعقلون.“ (الر اينله آيات قرآن يـغ جلس
 پات. سـغـکـوهـن کامي تورنکن قرآن اين دغن بـهـاس عرب
 مـدـهـمـداهـن کامو مـغـرتي دان فهم اکـن دي). کـمـدين سـيـدنا
 عمر بـرکات لاگي: ”بناسـن اومـة ۲ يـغ تردهولو درفـد کامو
 اياله کران مريک برتومفـو سمات ۲ کفـد کتاب ۲ عالم علماء
 دان فدري ۲ مريک دان منيشکلکن کتاب ۲ توراۋه دان انجيل
 سـهـغـک هيلغ لپـف علم يـغـتر کندوغ ددالم کدواـن.“
 سـئورغ ورتاون مصر تله مپاجيکن مـبواه رنچان ريکـان
 خيالـن سـنديري تتافي ايسيش برداسرکن سـجـاره هيدوف
 سيدنا عمر. کتـان انتارا لاين: ”مغاف سـئورغ ورتاون ايت
 هان مغمبيل بـرة تنـتـغ فغـنجـور ۲م اهل ۲ سـيـاسـهـم دان اهل ۲
 فيکر يـغ ماسيه هيدوفـم دغن مـنـيـنـجاو دان مـمـتـا فيکران
 مريکـم فد حالـن اد تر بنـتـغ دالم کتاب ۲ سـجـاره يـغ فنوه تفو دغن
 رواية هيدوف فغـنجـور ۲ يـغ ترکموک دري بـرـباگي ۲ بـغـسا
 ان دري بيراف زمانـم اي اکـن دافـة بر جـمـفـام مـناـن دان مـنـدـغـر
 درفـد مريک منورة چارا يـغ دسو کايـنـم يـايت دغن مـغـکـوناکن
 خيال يـغ سـوبـر دان بـر فـنـدوکن کتاب ۲ سـجـاره يـغ فنوه دغن

جاس ۲ مريك يڄ چمر لڄ؟

”اوله ايت بيار ڪنله ساي سڪارڄ فرڪي معادف امير
الموء منين عمر ابن الخطاب دان برچاڪف ۲ دڄن دي سباڳي
مواڪيلي اخبار ساي، دان سباي اڪن سمنفيڪن ڪنڦتھوانڻ
سوال ۲ رومية يڄ سدڄ دهـدافي اوله مشارڪه هاري اين،
سفاي اي ممبري فيڪران دالم فرڪارا ۲ ايت، دڄن ڪات
فموتسن دان حڪومڻ يڄ عادل.“
ستروسڻ ورتاون ايت منوليس دڄن مڄئوناڪن خيالن
دان برداسرڪن سجاره هيـدوف امير الموء منين عمر ابن
الخطاب:

”ساي تيدق برفلواڄ منموءڻ سبلوم درفد اين، ساي
فون برجالنله سدڄ دڪفلا ساي اد برباڳي ۲ ڪمبارن تننڄ
بهوا اي تـادافتـياد تننـوله دڪـليليڄي اوله ڪيسارن
دان ڪـميـواهـن هيـدوف. تننـافي افـڪل ساي مليهتن،
تـادافـه ساي هندق مندوستاڪن فنـداڄن مات ساي سنـديري
..... بولهڪه دتريما اوله عقل بهوا خليفه يڄ سدڄ ممڪڄ
تراجو فمرنـتـاهـن نڪارا اسلام يڄدمڪين لواس دان ڪاي راي
مماڪي فڪاين برتمفل؟

سبنرڻم افبيل ساي ترسرمفق دڄن فنـداڄن يڄ ڪنجيل
اين، ساي تله مڄمبيل ڪفوتسن تيدق ماهو برچاڪف دان تيدق
ماهو ممنا فتوا ڪران راسڻ دالم فنـداڄن يڄترسبوة سده
ترڪندوڄ ددالمن ڪات ۲ يڄ جلس دان فتوا ۲ يڄ بنر.
ساي فون ممبري سلام لالو دبالس ڪمدين برتائ اڪن

تجوان ساي ۱ لالو ساي پتاکن دان مولاييله ساي برتياکن
فرکارا ۲ یغ معنای مشارکة کات ساي:

”نکري کيت يا اميرالموءمنين سدغ مقالمي کروميتن
مشارکة یغ ساغة ۲ بسرکسنش دان همفير ۲ تيدق دافه داو باتي
سوال یغ رومية اين ايا له سوال فرکهوينن ساي فيکر سبن
یغ اوتام ايا له کران بلنجا هنتارن تر لالو مهل بکيمان فيکران
اميرالموءمنين دالم فرکارا اين؟
سیدنا عمر منجواب:

”جاغن کامو مهلکن بلنجا فرمفوان ۱ کالو فرکارا یغدمکين
ايت سوات کملیان ددنیا اتو سوات فریواتن تقوی دسیسي
الله نسچاي رسول الله (ص) لبه اولی دغن دي: اي تيدق ممبري
بلنجا هنتارن (مهر) کفد استرين ۲ لبه درفد 12 تاهیل
(فیرق) ۴۴.

ساي همفير ۲ برفواس هاتي دغن جوافن ایت تيبا ۲
کدغران سوارا سئورغ فرمفوان دري دالم برکات.
”يا اميرالموءمنين معاف اميرالموءمنين مناهن کامي
درفد مندافه سوات حق یغته دتفکن اوله الله تعالی
سبکيمان فرمانن: ”واتيتم احداهن قنطارا ۴۴؟ (دان کامو
ممبريکن کفد سئورغ باکل استري سفيکول؟). يعني
سفيکول امس امفماث.

ترسيوم سیدنا عمر مندغرن لالو برکات:
”تيف ۲ سورغ دري انتارا کامو لبه عالم درفد عمر ۴۴.
کمدین اي برفالغ کفد صحابتن ۲ دان برکات: ”کامو دغر

اكو برکات تادي دغن تيدق کامو مېنتهښم سهڅک اکودتکور
اوله سئورغ فرمفوان يث تيدق فول بايق علموښ درفدفرمفوان ۲
يغلاين ۴۴

ساي فون مغاليهکن چاکف ساي کفد لاءين سوال
کات ساي:

”بیرله کیت تیغکلکن فرکارا يث مثنای قوم فرمفوان
یا امیرالموءمنین، دان بیارله کیت سکارغ برچاکف برکنان
سوال قوم للاکي فول. بکیمان فنداغن امیرالموءمنین ترهادف
انق ۲ مودا سکارغ يث بهارو سهاج منچافي کولیه علم
فغتهوان (بلوم ایسیڅ لاځي) سده مریک برلاکو سومبوغ
دان ترفدای ممدغ دیری مریک سده چوکف فندی
سهڅک مریک ترکامق برلاکو سومبوغ کفد گورو ۲ مریک
سندیری ۴۴؟

سیدنا عمر منجواب:

”فلاجریله کامو علم فغتهوان، دان فلاجریله سوفن
سنتون باځي مندافتکن علم فغتهوان. حرما تیله گورو ۲ کامو
سفای کامو دحرماتی اوله مرید ۲ کامو. جهاغله کامو
ترماسوق دالم گولغن اهل فغتهوان يث کجم دان کاسرم
عاقبهښ علم کامو ایت تیدق اکن منداثکن حاصل افکل
دجالنکن داتس کجاهیلن ۴۴.

ممدغ ساي تر تاریق دان برکهندقکن فنجلاس لاځي
سیدنا عمر فون منمبه کات:

”جاغن کامو منتوة علم ملینکن کران تیک فرکارام
 دان جاغن کامو منیغکلکن دی ملینکن کران تیک فرکارا.
 جاغن کامو ممفلاجریئ کران هندق ممنتا لاون اتو کران هندق
 بر مکه ۲ اتوفون کران هندق بر لا کو ریاء دان منجوق ۲
 فندی. جاغن فول کامو منیغکلکن دی کران مالو
 ممفلاجریئ، اتو کران تیدق مهنندقین، اتوفون کران
 سو کاکن کجاهیلن“.

سای فون مغالیهکن فرتیان سای کهد سوال میاسهم کات
 سای:

”سکارغ تله تیمبول دنکری کامی فر بالهن فولیتیک یا
 امیر الموءمنین، سهشک موده دافه کامی ملیه سته درفد
 فغنجور ۲ فولیتیک مفاشتهارکن سوات فهم تنافی بکرج
 ددالم کلف منوره فهم یغ بر لاوان دغن اف یغته داشتهارکن
 بر کالی ۲ ایت“.

سیدنا عمر منجواب:

”اکو تیدق تا کوتی اتس کامو ساله سئورغ درفد دوا
 اورغ یغدمکین صفتن: سئورغ موءمن یغته پات ایمانن دان
 سئورغ کافر یغته پات کفورن. تنافی اکو تا کوتی اتس کامو
 ایاله سئورغ منافق یغبر اوچف دغن کات ۲ یغبر ایمان تنافی
 بر عمل دغن لاین“.

اولهکران سای تله مغمبیل بایق ماس امیر الموءمنین
 سای فون ممنتا دیری ستله مغوچفکن بر بایق ۲ تریمکاسیه“.

دمکين قصه فرجمنفان ورتاونايت — منورة خيالش — دغن
 اميرالمومنين عمر ابن الخطاب. دالم فد ايت اي تله منرثکن
 بهوا کات ۲ يثد کتاکن تله داوچفکن اوله سيدنا عمر ايت اداله
 بنر کران تله دکمفولکن درفد اوچافنث ۲ يث ددافتي دالم
 کتاب ۲ تاريخ دان کتاب ۲ رواية هيدوفنث.
 سيدنا عمر فرنه ممبري فنداغن تنثخ جنس ۲ انق ادم
 کتاڻ:

”قوم للاکي ايت تيک جنسڻم دان قوم فرمفوان ايت
 فول: تيک جنسڻ

”فرتام: سئورغ للاکي يث برعقلڻ افيل برهدافن دغن
 سوال ۲ يث رومية اي اکن ممیکرکنڻ دغن تليتي کمدین اي
 اکن برفکڻ دغن کفوتسن فيکرانڻ. اورغ يثکدوا فول
 ايا له افيل برهدافن دغن سوات فرکارا مک تادافتله اي مغل
 بوروق بایکنڻم ايفون فرکي برتپاکڻڻ کفد اورغ ۲ يث بیجق
 فندي لالودي توندوق منورة نصيحة مريک. اورغ يثکتيک
 فول ايا له کليها تن بیغوغ تيدق ماهو ممنا نصيحة دان تيدق
 فول ماهو منورة نصيحة.

”قوم فرمفوان يثکتيک جنس ايت فول ايا له فرتام
 فرمفوان يث فندي منجاک کحرماتن ديريش دان تيدق مپاکيتي
 اورغلاينڻم لمهلمبوقه فغاسيه فپايثڻم بايق ملاهيرکن انق ممبنتو
 قوم قرابتڻ افيل دتيمفا کسوساهنڻم دان تيدق فول ممباو
 کسوساهن کفد مريکڻم فرمفوان يثدمکين جارغ ددافتي

يُشكّدوا فولم هاش منجادي ايبو ملاهير كن انقم تيدق ليه
درفد ايت. منكل يشكتيك فول ايا له عبارة بلشكوم دجادي كن
الله فد ليهير سسياف يغد كهندقين ؟.

*

*

اجتهاد دان فتوان

— 0 —

فد سوات هاري سيدنا عمر تله برکات کفد اورغ ۲ یغ
سدغ معادفن: ”دمي الله تاتاهوله اکوم اداکه اکو این خلیفه
اتو راج کالواکو راج مک این اداله سوات فرکارا یغ بسر! ۴۴
”یا امیرالموءمنین ۴۴ کات سئورغ دانتارا حاضرین
”اد فریذان انتارا کدوان ۴۴
”اف دي؟ ۴۴

”خلیفه ایت تیدق مغمبیل ملینکن بارغ یغ حق دان تیدق
ملتقکن ملینکن فد تمفتش یغ حق. امیرالموءمنین، الحمد لله
دمکینله داسرث. سدغ راج ایت فول اداله ممبراتی رعیة دغن
ظالم لالو مغمبیل درفد اورغ این دان ممبرکن اورغ ایت. ۴۴
جواب اورغ ایت.

سلمان الفارسی یشکبتولن حاضر کتیک ایت برکات:
”سکیراڻ امیرالموءمنین مموغة حاصل چوکی تانه اورغ اسلام
سباق ساتو درهم اتو کورغ اتو فون لبهم کمدين
امیرالموءمنین لتقکن فد بوکن تمفتش مک امیرالموءمنین
سئورغ راج بوکن خلیفه. ۴۴

عریف جواتن خلیفه سفرت یقدسبوتکن ایت دان
ملتقکن دالم لیغکوغن یغ سسمفیه ایت اداله میالهی دغن اف

يقتله دفهم اوله اورغ ۲ اسلام يثغ دهلو تنثغ جواتن ترسبوة.
 خليفه ۲ يغبرامفة تله دكلر دغن نام الخلفاء الراشدين دان
 مقصود كلران ايت منجوقكن بهوامريك ايااله خليفه ۲
 رسول الله اتس اورغ ۲ اسلام مريك تله منورة ستنق دان
 اججق لغكهش فد فركارا ۲ دنيا دان اكام. حال اين تله دجل مسكن
 وله سيدنا عمر: "اكو اين اد دوا صحابة يقتله ملالوئي
 ساتو جالنم كالو اكو مپالهي كدواش مك اكو اكن دساليهي
 فول ۴۴ ادفون خليفه ۲ اسلام يثغ داتغ كمدين درفد خليفه ۲
 يغبرامفة مك مريك تله منجالنكن داسر فمرتتاهن راج ۲ دان
 كران ايت مريك منجادي راج باكي اورغ رامي بوكن خليفه
 باكي رسول الله (ص) دان خليفه ۲.

رسول الله صلى الله عليه وسلم تيدق فرنه منجادي راجم
 فمرتتاهن اسلام يثغد ديريكش دمدينه تيدقله ميمائي چارا
 فمرتتاهن راج ۲ فرسي دان روم فد زمانش دان چارا فمرتتاهن
 راج ۲ دري بر باكي ۲ بغمسا دان بر باكي زمان. رسول الله ايااله
 فميمفين مانسي ميمفيكن فرتته توهن كشد مريك دان مشاجق
 مريك مملوق اكام الله دغن جالن يثغ بر حكمة دان فحاجران يثغ
 بايك.

اوسهان ايت تله دلنجوتكن اوله صحابتش ۲ يثغ منجادي
 خليفهش لالو مپياركن اسلام دان منجالنكن حكوم اسلام
 ددالم مشاركة اسلام سبكيما يثغ دفرتتهكن اوله الله دان
 رسولن. دمكينله داسر يثغله دايكوتي اوله سيدنا ابوبكر
 الصديق دان دجالنكن كمدينش اوله سيدنا عمر يثغ منجادي

هنتران بو کو این.

رسول الله (ص) تله میرو مأنسی کفد منورة اف یغ
دو حیو کن در فد توهنث. صحابتش ۲ دری سماس کسماس فر نه
برتات کفد بکندا اکن کمشکیلن تنتغ فر کارا ۲ یغ سدغ مریک
هدافی فد حال تیدق دکتھوی حکومث ۲ سفرت یغترسبوة
ددالم آیه قرآن ددالم سورة البقرة دغن فرکتان
”یسألونک“ (مریک برتات کفدامو . . .).

آیه ۲ یغرتورة ۲ دالم سورة البقرة این تله تورن دالم بیراف
ماس یغ براسیغ ۲. سموان تورن منجادی جواب اتس مسئله ۲
یغ دتیاکن اوله اورغ ۲ اسلام کفد نبی (ص). توهن عزوجل
فون مو حیو کن آیه ۲ ترسبوة کران منجادی فر تنجوق دان
منرغکن حکوم ۲ الله یغ مریک تپاکن ایت.

آیه ۲ ترسبوة تله تورن ددالم بیراف کجادین یغتلله
دروایتکن اوله اهل تفسیر دان دنماکن ”اسباب النزول“
(کجادین یغ میبکن تورنن سسوات آیه).

ددالم کتابن ”تاریخ التشریع الاسلامی“ الشیخ محمد
الخضری برکات: ”ادفون حکوم یغتلله تورن دغن تیدق اد
سبب سسوات کجادین اتو فرتپانم اداله سدیکیه جملهم
جارغ سکالی کیت لیله سسوات حکوم یغ تیدق دسبوة اوله
اهل تفسیر اکن کجادین یغ میبکن تورنن حکوم ایت
کرانث“.

فد سسوات هاری رسول الله (ص) تله مقوتس
”مرثد الغنوی“ کمکه سفای دافه ممباوا کلوار در فدان بیراف

اورغ اسلام يث سوسه مندریتام تیبیا ۲ سئورغ فرمفوان مشرك
 يث ایلوق فارسش تله مناورکن دیری سفای مرثد برکھوین
 دغن. مرثد تله منریما تاورن ایت تتافی تله برتھکوه سممتارا
 دي برتپاکن فرکارا ایت کفد رسول الله (ص). ستله اي بالیک
 کمدينه لالو برتپاکن فرکارا ایت کفد رسول الله (ص) سفای
 اي دبئرکن برکھوین دغن فرمفوان مشرك ترسبوقه تورنله
 فرمان الله تعالیٰ منرغکن حکومث:

”ولا تنکحوا المشركات حتی یوءمن“.

”جاغنله کامو برکھوین دغن فرمفوان مشرك هثک
 مریک برایمان (مملوق اسلام)“ هثک اخر آیه ایت.
 دمکینله ستله دتپاکن کفد نبی اکن حکوم مینوم ارق دان
 برماين جودي: تورنله فرمانث: ”ويسألونک عن الخمر
 والميسر قل فیهما اثم کبیر ومنافع للناس واثمهما اکبر
 من نفعهما“.

”مریک برتاش کفدامو اکن حکوم ارق دان جودي
 کتاکنله: فداث ترکندوغ دوسا يث بسر دان بیراف فائده باکی
 مأنسی، تتافی دوسا کدواث لیه بسر درفد فائدهث“.
 کادغ ۲ فرنه اورغ ۲ اسلام برتپاکن نبی اکن بیراف فرکارا
 تتافی کتیک ایت تیدق تورن وحي يث منرغکن حکومث
 رسول الله فون منرغکن حکومث منورة فیکرانث. برکنان این
 جنجوغن برسبدا:

”انما اقضي بینکم بالرأي فیما لم ينزل فیہ وحي“.
 ”هپاسش اکو منجالنکن حکوم دانتارا کامو دغن فیکران

دالم فرکارا ۲۱ یغ تیدق تورن وحي فدان ۴۴.

افبیل تورن وحي کمدين درفد ایت دشن حکوم یغ
برلاینن درفد یغتلله دحکومکن اوله رسول الله (ص) مک
بکندا اکن ممبیارکن فرکارا یغتلله دحکومکن دهولو ایت
منوره کادانش یغاد ایت لالو بکندا منریما حکوم بهارو یغتلله
تورن قرآن دشن (*).

بیراف کالی تله تورن وحي برسالهن دشن اف یغتلله
دحکومکن اوله رسول الله (ص). مثال حکوم رسول الله
برکنان اورغ تاوانن دبدر. مریک تله مناورکن هندق منبوس
دیری دشن بایران یغ سستیگین ۲ رسول الله فون ممنا
فیکران صحابتن ۲. لالو دشورکن اوله سیدنا ابوبکر کتاش:
”مریک این ایاله قوم قرابة توانم کسیهانيله مریکم مدهمدهن
الله اکن مقامفونی مریک. امبیلله سهاج فنبوس دیری درفد
مریک یغاکن مغواتکن کدودقکن توان داتس قوم کافر ۴۴.

سیدنا عمر فول تله مغشورکن کتاش: ”مریک تله
مندوستاکن دان مغلوارکن توان دری مکهم فنچوغلله لیهر

(*) لیمة کتاب ”الاحکام ۴۴ اوله الامدی جزء یغکامفة
موک 42 دان 43. دالم فد ایت ستغه اهل اصول الفقه تیاد
ماهو منریما قول یغ مغتاکن بهوا حکوم یغدحکومکن اوله
نبی دشن تیدق برداسر قرآن ایت تیدق بوله منجادی سلاین
درفد اجتهاد. مریک جوک مغتاکن بهوا اد داتتارا حدیث
نبی یغ منجادی وحي بوکن اجتهاد. دمکین کات دقتورحسین
هیکل.

ريكم گولغن اين اياه كتوا قوم ۲ كافر، توهن عزوجل تله
منجاديكن توان تيدق برحاجة كهد واغ اتو هرتبندا فنبوس
ديري ۴۴.

ستله ددغرث شور كدوا ۲ صحابتن دان لاين ۲ صحابة
لاكي، مك رسول الله (ص) فون برستوجو دغن شور الصديق
دان منريماله اكن واغ اتو هرتبندا فنبوس ديري يث مريك
تاوركن ايت، لالو مريك ديبسكن، سسده ايت تورنله
فرمان الله تعالى منكور كفوتسن يثتله دامبيلش ايت:

”ماكان لنبي أن يكون له اسرى حتى يشخن في الارض،
تريدون عرض الدنيا والله يريد الآخرة والله عزيز حكيم. لولا
كتاب من الله سبق لمسكم فيما أخذتم عذاب عظيم. فكلوا
مماغنتم حلالا طيبا واتقوا الله ان الله غفور رحيم ۴۴.

”تياداله فاتوة باكي نبي مغمبيل اورغ ۲ تاونن سهغك
اي ترلبيه دهولو ممبونه موسه دغن بايقش دبومي، كامو
مغهندقكي هرت كسناغن دنيا، دان الله مغهندقكي آخرة. الله
امة قواة لاكي بييجقسان. جك تيدقوله كران سوراتن درفد الله
تله تردهولو نسچاي كامو اكن مراساي فد بارغ يث كامو امبيل
ايت عذاب يث بسر. مك ماكنله كامو درفد كانتوغن يث كامو
دافتي ايت دغن حلال لاكي بايك، دان برتقوا له كامو كهد الله
سسغكوهن الله امة فغامفون لاكي مغمسيهان ۴۴.

افبيل آية اين تورن مك رسول الله فون برسبدا:
”لو نزل بنا عذاب مانجا الاعمر ۴۴ (كالوله كامي دتيمفا عذاب

تياد ترلفس درفدان ملينكن عمر) کران شورن ايت
منفاتي تتافي تيدق دتريما اوله نبي.

سوات کجادين لاگي، ددالمق تله تورن وحي ميلاهي اف
يغتله دفوتسکن اوله رسول الله (ص) يايت کتيك بيراف اورغ
تله اشکن هندق کلوار برجهاد مراغي روم دميدان ففراغن
”تبوك“^{۴۴}. مريك تله ميتاکن عذور کفد نبي لالو داذينکن
تيشکل دمدينه. کتيك ايت تورن فرمان الله تعالى:

”اوکان عرضا قريبا وسفرا قاصدا لاتبعوك ولكن بعدت
عليهم الشقة وسيحلفون بالله لو استطعنا لخرجنا معكم يهلكون
انفسهم والله يعلم انهم لکاذبون. عفا الله عنك لم اذنت لهم حتى
يتبين لك الذين صدقوا وتعلم الکاذبين.“^{۴۵}

جک اداله (يغ دسروکن ايت) متبندا دنيا يغ موده
دفر اوله دان فلايران ايت تيدق بکيتو جاوه نسچاي مريك
تله منور تمون تتافي تمفة ايت ساغة جاوه باگي مريك. مريك
اکن برسومفه دغن نام الله (دغن برکات): ”جک کامي سغکوف
کلوار نسچاي کلوارله کامي برسام ۲ دغن کامو“^{۴۶}. مريك
مبناسکن ديري مريك سنديري، سدغ الله مختهوي بهوامريك
بردوستا. الله معافکن اشکون معافکه اشکو اذينکن مريك (دغن
تيدق مپياسة لبه دهولو) سوشک جلس باگيمو اورغ ۲ يغ بنر
دان مختهوي اورغ ۲ يغ دوستا“^{۴۷}.

کالو آية اين تورن سبلوم رسول الله (ص) معاذينکن
اورغ ۳ ايت نسچاي تيدقله بکندا معاذينکن مريك.
ولو بکيمانفون هان سديکيه جوا اجتهاد رسول الله (ص)

يعتله برسليسيه دغن وحي اوله يقدمكن منجاديله سنة
رسول الله (ص) ايت (دالم سوال بر اجتهاد دانلاين ۲ لاگي) سوات
حجه يث دا يکوتي اوله اورغ ۲ اسلام تورن ته ورن .

فرنه جوک بکندا مشکوناکن قياس . فد سوات هاري .
سئورغ فرمفوان تله داتع بر تان کفد بکندام کتاش :
”يارسول الله ايه ساي تله توا دان تياد سئکوف هندق
منونيکن فرض حج کالو ساي کرجاکن حج کنتين .
برفائدهکه ايت کفدان؟“ لالو دجواب اوله نبي (ص) :
”چوب اشکو فيکرم کالو ايه اشکو اد منغکوغ هوتغ لالو
اشکو ممبايرن برفائدهکه ايت کفدان؟“
”ايا؟“ ساهوة فرمفوان ايت .

”کالو بکيتو مک هوتغ الله ليه واجب دبایر؟“ سبدا
رسول الله لاگي .

مغهو بشکن هوتغ کفد الله دغن هوتغ کفد مانسي تنتغ
واجب دبایر دان فائدهن ايتوله دي حکوم قياس .
فد سوات ماس کتيک رسول الله (ص) منجادي حاکم
مپلسيکن فرکارا ۲ يقدباوا دهدافنن تله برسبدا کفد
اورغرامي مقصودن : کامو ممنا اکو منجادي حاکم (دالم
فرکارا ۲ يث کامو بر بنته ددالمن) دان هاروس ستغه اورغ
درفد کامو ملاکوکن ساله کتيک منرغکن حجهن لالو اکو
جاتوهکن حکوم ممنغکن دي منورة اف يث اکو دغر ايت .
مک بارغسياف يث اکو تله مموتسکن (مغمبيلکن) باکين
سسوات دري سوداران (فيهق لاونن) جاغنه اي مغمبيلن

(کالو بوکن حقن) کران یغ اکو فوتسکن ایت هان سفوتع
دری افي نراک ۴۴.

تنتع این، الامدی برکات: "این منجوقکن بهوا هاروس
اد کالان بکندا منجاتوهکن حکوم دغن فرکارا یغ بوکن حق
منوره اف یغ سبئرث ۴۴. ایت تیدق بوله دفندغ فلیق کران
بکندا منجاتوهکن سسوات حکوم ستله مختهوی حجه کدوا
بله فیهق. حکومنث فول بوکن وحي درفد الله بهکن ایاله
حاصل تیمباغن اکن کتر اغن ۲ یغدابوا کفداث. اد کالان اورغ
یغ برحق ایت لمه هندق مندیریکن حجه کبنارن حقن ایت
اتو لمه هندق منغکیس حجه فیهق لاونث. حاکم یغ عادیل
تیدق منجالنکن حکوم منوره فختهوانث تنافی منوره حجه ۲
یغ مواسکن هاتین.

برلاءینن دغن سنة نبی. سنة ایت ایاله فنجلاسن رسول الله
تنتع حکوم ۲ یغته دواجبکن اوله الله یأیت فنجلاسن دغن
سبداث اتو دغن عمل فربواتنث اتو فون دغن کدوانث ۲ سکالی
سباکی منونیکن تغکو غجواب یغداشارتکن اوله الله تعالی
ددالم القرآن دغن فرمانث: "وأنزلنا الیک الذکر لتبین للناس
ما نزل الیهم ... ۴۴.

"کامی تورنکن قرآن کفدامو سفای کامو منجلسکن کفد
مانسی اف یغته دتورنکن کفدمریک ... ۴۴.

ادفون سنة نبی دغن عمل فربواتنث ایاله امقام سمبهیغ دان
حج. رسول الله سندیری منجادی امام سمبهیغ دان تله برسبدا
کفد اومه اسلام: "صلوا کما رأیتمونی أصلي" (سمبهیغله

کامو سبکیمان کامو ملیه اکو سمبھیٹ. دان تتکل بکندا
 مخرج کن حج بکندا برسبدا کفد اورغ ۲ اسلام یغ اد بسر تان:
 ”خذوا عني مناسککم“ (امبیلله عبادة حج کامو درفد اکو).
 ادفون سنة نبی دغن فرکتان مک ایاله حدیث ۳. راتتارا
 حدیث ۲ نبی (ص) اد یغ برهوبغ دغن وحي یأیت منجادی
 هوراین باگی کندوغن القرآنم دان اد فول یغبرهوبغ دغن
 کهیدوفن یأیت تنتغ فرکارا ۲ یغبر لا کو فد زمان نبی (ص) یغ
 کرفکالی دتیا کن اوله صحابة ۲ دان بکندا فون ممبری فیکران.
 دالم اورسن ۲ دنیام بکندا ممبریکن فیکران ستله برمشواره
 دغن صحابتن ۲ کران معملکن دنسر یغتله دتتفکن اوله الله
 عزوجل دغن فرمانن:

”وشاورهم في الامر فاذا عزمت فتوکل علی الله“.
 ”برمشوار تله اشکو دغن مریک فدسسوات اوروسن مک
 افیل اشکو برعزم برتو کله اشکو کفد الله“.
 سماس حیاتن رسول الله (ص) تیدق فوتس ۲ معکالکن
 صحابتن ۲ سفای بر اجتهاد. دروایتکن بهوا عمرو ابن العاص
 برکات: دوا اورغ یغبر باله تله داتغ معادف نبی (ص)م بکندا
 فون برسبدا: ”هی عمرو حکومکن اتتارا کدوان“.
 لالو ساي برکات: ”یا رسول الله توانله یغ لبه اولی دغن یغدمکین
 ایت درفد ساي“.
 ”سکالیفون دمکین ایتم سبدا.
 ”دغن اف ساي هندق حکومکن“.
 لالو بکندا برسبدا: ”جک بتول حکوم یغ کامو

حکومکن دانتارا کدوان مڪ کامو براوله سفوله کبیجیکن.
دان جک کامو بر اجتهاد لالو ترسالة مڪ کامو براوله ساتو
کبیجیکن.

سعد بن معاذ تله دلنتیق اوله رسول منجادی حاکم بر کنان
افکه حکوم یغ فاتوة دجاتوهکن کفد "بني قریظه" (ساتو
فواق یهودی فندودق مدینه) یغتلله بیلوة میبلاهی موسه
اسلام دان منجابولی فرجنجین یغ مریک تله متریکن دشن
رسول الله (ص). سعد فون منجاتوهکن حکومن بونه اتس
مریک دان انق ۲ مریک دتاون. حکومنش این تله دفرستوجوئی
اوله نبی.

سوات کجادین یغلاین بر کنان سوال بر اجتهاد این ایاله
فراستیوا معاذ بن جبل دلنتیق اوله نبی (ص) منجادی حاکم
دان گورو اگام دنکری یمن. رسول الله (ص) فون بر تان
کفدان: "دشن اف کامو اکن منجالنکن حکوم?"
"دشن کتاب الله" جواب معاذ.

"جک کامو تیدق دافه حکومن?"

"سای اکن جالنکن دشن سنة رسول الله".

جک کامو تیدق دافه حکومن?"

"سای اکن بر اجتهاد دشن متکوناکن فیکرانکو".

سیکف معاذ یغدمکین تله دفرستوجوئی اوله رسول الله
لالو برسبدا: "الحمد لله الذي وفق رسول رسول الله لما یجبه
رسول الله". (سکل فوجی باکی الله یغتلله مبری توفیق کفد
فسوره رسول الله اکن بارغ یغدگماري اوله رسول الله).

لاکي ساتو فراستیوا برکنان سوال اجتهد این: قد
سوات هاری رسول الله (ص) تله برصیدا کفد عبدالله ابن
مسعود:

”اقض بالكتاب والسنة اذا وجدتهما فاذا لم تجد احکم
فيهما اجتهد رأيك“.

”جالنکن حکوم دغن قرآن دان سنة افیل کامو دافتي
کدوان، جک کامو تیدق دافتي حکوم فد کدوان، بر اجتهدله
کامو منورة تیمباغن فیکرانمو“.

سیکیا جوک دسبوة بر اجتهد مشکوناکن فیکران دالم
فرکارا ۲ یغ تیدق اد نصن ددالم قرآن دان سنة بوکن معنائ
هندق مندیریکن فهم اتو مذهب ۲ یغبراسیغ ۲ ددالم اسلام.
”بر اجتهد مشکوناکن فیکران تیدقله دمقصودکن فد

زمان نبی اتو فد زمان صحابة دان تابعین باکی مندیریکن
مذهب ددالم فقه یغ اکن ملیفوتی سکل اف جوا یغترلینتس
اتو دفرسسوا یکن دغن کجادی ۲ یغد تقدیرکن کالو بر لا کوم
بهکن اجتهد ایت دگوناکن سمتمات فد فرکارا ۲ یغتلله
بر لا کو دالم مشارکة یغبر کهندق کفد فیلساین. دالم سوال
این، ابن عباس برکات: اکو تیدق فرنه ملیه سوات قوم یغ
لبه بایک کادانن دد فد صحابة ۲ نبی (ص). سفنجع حیاة یکندا
هان تیگ بلس مسئله سهاج یغ مریک تله تپاکن کفد نبی،
سموان ایت ددالم قرآن . . . دان مریک تیدق بر تپاکن ملینکن
مسئله ۲ یغ بر منفعة کفد مریک . . . عمر ابن الخطاب فرنه
مغوتوق اورغ ۲ یغبر تپاکن فرکارا ۲ یغ بلوم بر لا کو“.